AMIRALII ROMÂNIEI

Marian Moșneagu

EX PONTO

CONTRAAMIRALUL PANTAZZI I. VASILE

Fiul Smarandei şi al lui Ioan Pantazzi, Vasile Pantazzi s-a născut pe 4 aprilie 1871, la Bucureşti.

A absolvit cursurile primare şi gimnaziale, Şcoala Fiilor de Militari din Iaşi (1889), Şcoala de Ofiţeri de Artilerie, Geniu şi Marină (1891), cursuri de tactică navală, telegrafie fără fir şi material de artilerie, pe propria sa cheltuială în străinătate, ambarcat pe nava de război italiană „Doria" (1 iunie 1901–aprilie 1903), cu care a ajuns în Extremul Orient. În urma acestei călătorii a întocmit şi a prezentat conducerii Marinei Militare un studiu de organizare a Marinei japoneze (1903).

A fost înaintat în gradul de sublocotenent (8 iulie 1891), locotenent (1 ianuarie 1895), căpitan (10 mai 1899), locotenent-comandor (10 mai 1907), căpitan-comandor (28 mai 1912, Î.D.R. nr. 5 105/1912), comandor (15 aug. 1916, Î.D.R. nr. 2 880 din 1 sept. 1916) şi contraamiral (25 mart. 1928, Î.D.R. nr. 809/1928)[405].

Iniţial a activat la Depozitul şi Divizia Echipajelor (1 iul. 1891–1 iun. 1894). Ofiţerul „promite mult pentru viitor", aprecia primul său comandant, maiorul Constantin Mănescu. Un an mai târziu, tot el consemna: „S-a distins prin exactitatea cu care şi-a îndeplinit serviciul, ţinuta corectă şi conduita bună. Îmbarcat pe bricul «Mircea», acest ofiţer a lucrat cu succes ca să-şi capete cunoştinţele specialităţii." În notarea pe anul 1893 se evidenţia faptul că „are mare dorinţă de a se instrui. Face serviciul repede, se achită conştiincios, se distinge între camarazi şi prin concepţiune şi pricepere".

În campania din vara anului 1894, „Îmbarcat pe «Mircea», în serviciul de cart s-a arătat foarte capabil şi a mulţumit pe comandantul său. În timpul iernii, la Şcoala de cadre, m-a lăsat, de asemenea, prea mulţumit", menţiona şeful Depozitului Flotilei.

La 1 ianuarie 1895 a fost mutat la Divizia Echipajelor Flotilei.

La 15 august 1896 a fost mutat la Inspectoratul Porturilor, în calitate de comandant al Companiei Isaccea, funcţie în care a arătat – aprecia locotenent-colonelul Koslinski – că „este inteligent şi cu bune cunoştinţe". În aceste condiţii i s-a încredinţat comanda canonierei «Oltul», unde „s-a deosebit prin modul de a manevra bine şi a întreţine bastimentul foarte îngrijit. A lucrat cu inteligenţă şi multă stăruinţă la facerea hărţii Dunării cu care a fost însărcinat". Pe această notare, comandantul Flotilei, generalul Ioan Murgescu, a concluzionat că este un „bun comandant de vas".

---

[405] Marian Moşneagu, „Dicţionarul marinarilor români", Bucureşti, Editura Militară, 2008, pp. 360-362

Contraamiralul Vasile Urseanu considera că „...este un ofiţer inteligent şi capabil, iubindu-şi arma şi lucrând pentru a se instrui atât în specialitatea sa cât şi pentru a-şi lărgi cercul cunoştinţelor generale. Conduita foarte bună, caracter franc".

La propunerea comandantului Diviziei de Dunăre, la 1 aprilie 1900 a fost numit ofiţer cu torpilele pe crucişătorul «Elisabeta», unde comandantul navei, căpitan-comandorul Barbieri, a constatat că „s-a achitat cu pricepere şi foarte conştiincios de îndatoririle sale. Are multă aplicaţie pentru serviciul la bord".

La 16 octombrie 1901 a revenit la Depozitul Echipajelor Marinei iar la 1 aprilie 1902 a fost mutat la Administraţia Centrală a Războiului. La 16 aprilie 1903 i s-a încredinţat comanda canonierei «Grivița», funcţie de care „s-a achitat foarte bine cu multă pricepere şi zel", iar la manevrele din oct. acelaşi an „a condus (nava – n.n.) în mod lăudabil".

În 1904, în cadrul campaniei de apărare a portului Sulina „şi-a îndeplinit serviciul de comisar maritim la Sulina, arătând mult tact".

Între 1 februarie-15 septembrie a fost detaşat în străinătate, ca preşedinte al Comisiei de supraveghere pentru construcţii noi ale Marinei, având ca serviciu special controlul pieselor de artilerie pentru crucişător la Uzinele „Saint Chamond", unde l-a înlocuit pe locotenent-comandorul Angelo Frunzianescu. Deşi construcţia era înaintată, „ofiţerul s-a pus repede la curent şi a exercitat serviciul de supraveghere în mod activ şi judicios, astfel că recepţia a avut loc în bune condiţii".

Întors în ţară, a finalizat „Manualul tunurilor de 75 mm şi 120 mm St. Chamond", inspectorul general al Marinei, contraamiralul Emanoil Koslinski, apreciind că „merită toată lauda".

Prin O.Z. nr. 45/1910, începând cu 1 aprilie 1910 a fost numit comandant al monitorului «Catargiu», navă pe care „a comandat-o lăudabil".

La 28 noiembrie 1912 a fost numit subşef de stat-major al Marinei, contraamiralul Eustaţiu Sebastian, comandantul Marinei apreciind că „în această funcţie a adus prea bune servicii. Pe timpul campaniei a fost la Marele Cartier al Marinei, unde s-a distins în serviciile ce i s-au încredinţat. La Corabia a luat parte la întinderea podului cu unităţile mobile de transport şi cu detaşamentul de marinari ce a debarcat pe malul opus iar la Turnu-Măgurele-Nicopole a organizat transporturile peste Dunăre, achitându-se în mod lăudabil. Prea bun ofiţer de marină, aduce şi va aduce excelente servicii. Conduita sa a fost ireproşabilă".

La 1 aprilie 1914 a preluat comanda crucişătorului «Elisabeta», la bordul căruia „a muncit foarte mult pe când vasul se găsea la arsenal în reparaţie pentru ca aceasta să se facă în cele mai bune condiţiuni".

În preajma intrării României în Primul Război Mondial, a fost mutat în Delta Dunării, comandantul Marinei, contraamiralul Eustaţiu Sebastian, notând că „actualmente este comandantul regiunii Delta, pe care a pus-o în stare de apărare, conform dispoziţiilor luate de autorităţile superioare. Merită a fi avansat la excepţional".

Prin Î.D.R. nr. 1 024 din 17 martie 1916, la 1 aprilie 1916 a fost mutat în

cadrul Direcţiei Marinei din Ministerul de Război, secretarul general al Ministerului de Război consemnând: „A fost un sfătuitor preţios în toate lucrările Direcţiunii Marinei, s-a pus în special în evidenţă prin interpretarea demnă şi intransigentă a intereselor marinei militare, faţă de trupele de ocupaţiune şi de autorităţile ruse ce au căutat să se amestece în dreptul de proprietate al vaselor noastre militare şi comerciale. Este indicat să ocupe locuri de frunte în Marina Militară şi-l propun a înainta la excepţional."

A fost directorul Direcţiei II Marină din Ministerul de Război (15 august 1916-1 iunie 1918), Serviciul Maritim Român (14 februarie-1 iulie 1919), trimis în misiune în SUA (1 iulie 1919-1 iulie 1920).

Între 3 februarie-12 iunie 1918 a făcut parte din Comisia Militară Română trimisă la Odessa pentru a reglementa unele probleme cu foştii aliaţi, unde „a lucrat pentru alegerea ofiţerilor basarabeni care urmează a fi admişi în marina română, precum şi în spinoasa chestiune de stabilire a dreptului de proprietate asupra vaselor care navigau pe Nistru şi a Poliţiei Fluviale pe această apă". Revenit la Direcţia Marinei din Ministerul de Război „a lucrat cu competenţă toate chestiunile delicate care s-au perindat în aceste vremuri tulburi", în 1919, secretarul general al Ministerului de Război, generalul Ion Răşcanu, apreciind că „probează pricepere desăvârşită în chestiunile ce erau de resortul Marinei".

La 1 iulie 1920 a devenit primul comandant al Grupului de Distrugătoare „Mărăşti" şi „Mărăşeşti", comandantul Marinei subliniind că „s-a achitat foarte bine".

În 1921 a susţinut examenul de contraamiral, inspectorul tehnic al Marinei, contraamiralul Constantin Niculescu-Rizea, menţionând că „a îndeplinit în mod distins funcţia de comandant al Grupului de Distrugătoare şi s-a achitat ca şef de misiune în străinătate în mod lăudabil, iar în funcţiunea de şef de stat-major al Marinei mi-a fost de un preţios ajutor".

La 15 iulie 1921 a fost numit şef de stat-major în Inspectoratul Marinei, iar la 1 noiembrie 1925 a devenit şef de stat-major la Divizia de Dunăre, comandantul Marinei considerând că „a îndeplinit funcţia de şef de stat-major cu deosebit zel şi competenţă. La călătoria (aplicaţia – n.n.) de comandament a rezolvat temele judicios" iar comandantul Diviziei adăugând că „a desfăşurat o activitate deosebită pentru pregătirea de război atât a ofiţerilor, cât şi a trupei, obţinând rezultate bune".

La 1 aprilie 1929 a fost numit comandant al Diviziei de Mare, care s-a îmbogăţit cu distrugătoarele „Regele Ferdinand" şi „Regina Maria" şi cu nava-bază „Constanţa". A condus procesul de instruire şi aplicaţiile, reuşind să integreze în timp scurt în misiunile de luptă ale Diviziei de Mare noile nave intrate în dotare, precum şi formarea echipajelor la bordul acestora.

La înfiinţarea Filialei Constanţa a L.N.R., a fost primul preşedinte al acesteia.

Din cauza stării precare a sănătăţii, la 31 decembrie 1930 a demisionat, fiind trecut în rezervă.

A întocmit două memorii, „Tactica modernă" şi „Telegrafia fără sârmă".

A fost distins cu Ordinul suedez „Spada" clasa a II-a în grad de Cavaler (1895), Ordinul bulgar „Sf. Alexandru" în grad de Ofiţer (1903), Ordinul rus „Sf. Stanislas" clasa a II-a (1903), Ordinul „Coroana României" clasa a V-a în grad de Cavaler (1904), Ordinul francez „Dragonul Oceanului" (1909), Medalia „Semnul onorific pentru 25 de ani de serviciu militar" (1912), Ordinul „Steaua României" clasa a V-a în grad de Cavaler (1913, Î.D.R. nr. 3 650/1913, publicat în „Monitorul Oficial" nr. 29 din 9 septembrie 1913), Ordinul „Steaua României" clasa a IV-a, Medalia „Avântul Ţării" din 1913, „Crucea comemorativă a marelui război din 1916-1918", Ordinul „Steaua României" cu spade în grad de Ofiţer (1920) şi Ordinul „Coroana României" în grad de Comandor (1930).

Pe 14/27 martie 1909 s-a căsătorit la Paris[406] cu canadianca Ethel Sharp Greening din Hamilton-Ontario şi a avut doi copii, Barbu-Gordon-Victor (30 noiembrie 1912) şi Sybill-Oltea-Yvonne (20 martie 1914).

Se pare că a murit şi este înmormântat la Budila, jud. Braşov[407].

VICEAMIRALUL PĂIŞ T. NICOLAE

Fiul Mariei şi al lui Tudorache Păiş, Nicolae Păiş s-a născut pe 10 iulie 1886, la Bucureşti.

A absolvit opt clase de liceu, Şcoala Militară de Artilerie, Geniu şi Marină (1907), Şcoala de Aplicaţie a Sublocotenenţilor de Marină (1911), Şcoala Navală (1914), Cursul de specializare în cadrul Şcolii de Infanterie Huşi (1917), Şcoala de Război a Marinei Franceze (1920), în vacanţe efectuând stagii de perfecţionare la Cherbourg şi Toulon şi Facultatea Juridică din Bucureşti. „El a ştiut, printre altele, prin civismul său, să dobândească afectuoasa încredere a camarazilor francezi, care îi vor păstra o plăcută amintire", a consemnat la final comandantul şcolii, contraamiralul J. Thomine. A fost admis să efectueze un stagiu de stat-major de opt luni pe cuirasatul „Jean Bart", aflat sub pavilionul contraamiralului Violette, comandantul Diviziei a 2-a a Escadrei Mediteranei. De asemenea, în anul 1917 a efectuat un stagiu de ambarcare în Marina italiană pe vasele „Ferencia" şi „Malfi".

A fost înaintat în gradul de sublocotenent (1 iulie 1907), locotenent (1 iulie

[406] Ethel Greening Pantazzi, „România în lumini şi umbre (1909-1919)", traducere din engleză de Constantin Ardeleanu şi Gabriela Debita, Cuvânt înainte, note şi comentarii de Constantin Ardeleanu, Bucureşti, Humanitas, p. 10.

[407] „O familie româno-canadiană: familia amiral Pantazzi", în „„Observatorul", Toronto, Canada, online, Saturday, 19 decembrie 2015.